

FOSSILFRITT 2030 – FÖRFRÅGAN OM DELTAGANDE I PROJEKT 2023–25

En storregional kraftsamling för omställningen till förnybara drivmedel i Stockholm, Södermanland, Uppsala, Västmanland, Örebro och Östergötlands län. Detta dokument innehåller information och en förfrågan om att medverka i projektets nästa etapp.

Vi önskar besked om deltagande i projektet så snart som möjligt, men senast 30:e november.

Vår gemensamma utmaning

För att ha en chans att nå både lokala, nationella och globala klimatmål behöver arbetet med att ställa om till förnybara drivmedel i fordon och arbetsmaskiner intensifieras. Utsläppen av växthusgaser från fordon och arbetsmaskiner i Stockholms län uppgick år 2020 till 63 procent av de totala utsläppen.¹ Att fasa ut fossila drivmedel är en stor utmaning som spänner över hela samhället och de kommande åren är avgörande. På lokal nivå har regioner och kommuner ett stort ansvar och därmed också stora möjligheter att bidra till och leda denna omställning. Genom att ställa om de egna verksamheterna och verka externt i olika roller skapas goda förutsättningar för näringsliv och allmänhet att ställa om.

I flera studier har det slagits fast att en omställning till förnybara drivmedel även kan bidra positivt till ett flertal av Sveriges miljömål samt en rad samhällsmål.² Att ställa om från fossil diesel och bensen till hållbar el, vätgas och biodrivmedel bidrar bland annat till regional utveckling och ökad sysselsättning. Omställningen till mer närproducerade förnybara drivmedel är också en viktig del i att säkerställa en trygg energiförsörjning. I händelse av kris eller krig är tillgången till en säker drivmedelsförsörjning avgörande för att kunna bedriva samhällsviktig verksamhet och det är en förutsättning för ett starkt totalförsvaret.

Ett projekt med tydliga resultat

Sedan 2017 har pärlbandsprojektet Fossilfritt 2030 påskyndat omställningen till förnybara drivmedel i östra Mellansverige. I den senaste etappen (2020–2022) har sex regioner, sex länsstyrelser och ett fyrtiotal kommuner samverkat i detta omställningsarbete. Samverkan har bland annat bidragit till gemensamma inköp av runt 1000 nya miljöbilar och en ökad kraftsamling kring miljökrav i transportintensiva upphandlingar. Dessa insatser har på ett påtagligt sätt ökat kostnadseffektiviteten i omställningen för varje enskild organisation och därtill underlättat näringslivets omställning. Sist men inte minst har det påskyndat utbyggnaden av tank- och laddinfrastruktur för förnybara drivmedel.

Ett viktigt stöd i en föränderlig omvärld

En ständig utmaning i arbetet är att både marknaden och politiken på området är föränderlig. Likaså den egna personalstyrkan. Det är bra att det finns flera förnybara drivmedel att välja mellan, men det innebär också en utmaning att välja rätt lösning på rätt plats. För att möta dessa utmaningar på ett bra sätt är det kritiskt att löpande ha tillgång till expertkompetens och omvärldsbevakning rörande fordon, drivmedel och infrastruktur samt frågor rörande miljö, ekonomi, juridik och politik. Detta är något som projektet Fossilfritt 2030 har kunnat bidra med.

Dags för ett nytt projekt under 2023–2025

Det är fortfarande mycket arbete kvar för att nå målen om fossilfria transporter. Genom tillgång till en gemensam expertis kring fordon och drivmedel, erfarenhetsutbyte mellan kommuner och regioner samt samordning av både strategiska och konkreta aktiviteter finns stora möjligheter att underlätta det fortsatta omställningsarbetet.

Det är bakgrunden till varför BioDriv Öst, i nära samverkan med regioner, länsstyrelser och kommuner, nu avser att ansöka om en fortsättning på projektet Fossilfritt 2030 för de tre åren 2023–25. Ambitionen är att projektet fortsatt ska bidra till en kostnadseffektiv samverkan över kommun- och länsgränser, som påskyndar omställningen till förnybara drivmedel i östra Mellansverige.

¹ <https://nationellaemissionsdatabasen.smhi.se/>

² Bland annat Lindfors, A., & Ammenberg, J. (2021). Using national environmental objectives in green public procurement: Method development and application on transport procurement in Sweden. *Journal of Cleaner Production*, 280(2) och RISE - Perspektiv på svenska förnybara drivmedel – utvärdering utifrån miljö kvalitets- och samhällsmål samt scenarier för inhemsk produktion till 2030.

Mål och resultat

Syfte: Projektets syfte är att stötta projektdeltagarna i deras arbete med att ställa om till förnybara drivmedel, så att lokala, nationella och globala klimatmål till 2030 kan nås.

Projekt mål: Projektets kvalitativa mål är att etablera stärkta former för samverkan över kommun- och länsgränser, som bidrar till en ökad kostnadseffektivitet i arbetet med att ställa om till förnybara drivmedel i fordon och arbetsmaskiner. Projektets kvantitativa mål är att projektdeltagarna bidrar till att öka användningen av förnybara drivmedel vilket minskar klimatpåverkande utsläpp med minst 3000 ton CO₂-ekvivalenter per delprojekt och år (ett projekt i ÖMS och ett i Stockholms län). Uppfyllelse av dessa mål kommer i sin tur att leda till en stärkt regional marknad och infrastruktur för förnybara drivmedel, en stärkt krisberedskap, uppfyllande av de svenska miljömålen, introduktion av ny innovativ miljöteknik samt omställning till en mer cirkulär- och biobaserad ekonomi.

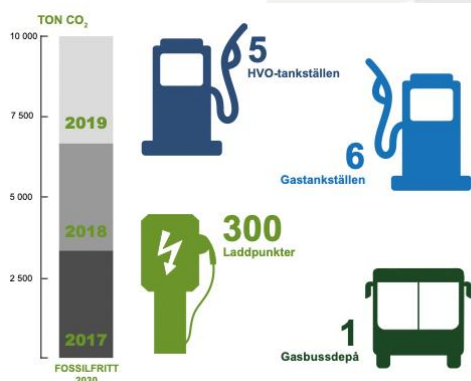
Projektets målgrupp

Den primära målgruppen för projektets insatser är deltagande kommuner och regioner. Sekundär målgrupp är övriga offentliga aktörer i det huvudsakliga geografiska verksamhetsområdet.

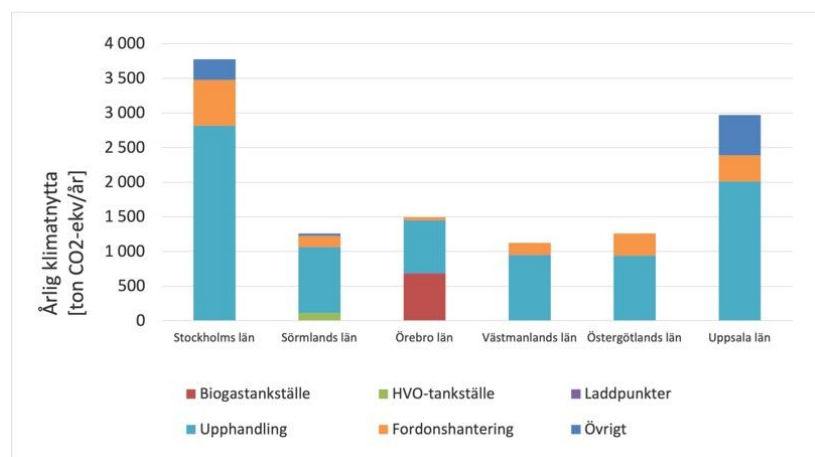
Tydliga resultat i projektets två första etapper

Fossilfritt 2030 levererar tydliga och konkreta resultat. I det första projektet var det utbyggnad av ny infrastruktur som stod för de tydligaste resultaten (se figur 1 nedan). Nu när förbättrad infrastruktur finns på plats är det miljökrav i upphandlingar som bidragit till den största klimatnyttan i det nu pågående projektet (se figur 2 nedan).

Figur 1. Klimatnytta i projektets första etapp år 2017-2019. Projektet genomfördes då i tre län och mycket ny infrastruktur för förnybara drivmedel etablerades.

Figur 2. Klimatnytta hittills i projektets andra etapp år 2020-2022. Obs: Preliminära siffror.

Projektets arbetspaket och delaktiviteter

Projektet kommer att arbeta med en bredd av aktiviteter som bidrar till att öka den regionala användningen av förnybara drivmedel på både kort och lång sikt. Projektets arbetsmetod bygger på att samtliga projektdeltagare erbjuds både gemensamt och individuellt anpassat expertstöd och rådgivning i omställningen till förnybara drivmedel. Utöver detta erbjuder projektet löpande möjlighet att delta i relevanta nätverk, seminarier, workshops och utbildningar. Projektledningen tar även fram vägledningar och informationsmaterial som underlättar omställningsarbetet.

Arbetspaket 1: Information och kommunikation

- Ta fram informationsmaterial och vägledningar som efterfrågas av den primära målgruppen i syfte att underlätta deras omställning. Materialet kommer även att spridas storregionalt och nationellt.

Arbetspaket 2: Regional och nationell samordning

- Tillhandahålla och leda storregionala samverkansgrupper och nätverk för kunskaps- och erfarenhetsutbyte på olika teman som främjar och underlättar projektdeltagarnas omställning till förnybara drivmedel.
- Verka för gemensamma strategier och överenskommelser gällande inköp av fordon, arbetsmaskiner och drivmedel samt kravställning på dessa i upphandlingar.
- Utgöra en samlande och pådrivande kraft på regional och nationell nivå gällande styrmedel och riktlinjer, som påverkar den primära målgruppens omställning till förnybara drivmedel.

Arbetspaket 3: Omställning av interna drivmedelsinköp

- Erbjud stöd i arbetet med att ställa om den egna drivmedelsanvändningen till förnybart samt erbjuda stöd i att analysera vilka fordonsmodeller som finns på marknaden utifrån aktuellt behov och lokala förutsättningar. Exempelvis stöd i att ta fram marknadsanalyser och göra jämförande TCO-kalkyler för fordon och arbetsmaskiner med olika drivmedelsalternativ.
- Erbjud stöd i arbetet med att etablera interna rutiner och system för statistik och uppföljning av klimatpåverkan från organisationens fordons- och drivmedelsanvändning.

Arbetspaket 4: Miljökrav på fordon och drivmedel i offentlig upphandling

- Bidra med expertkompetens samt konkret operativt stöd till projektdeltagarna i frågor om miljökrav på fordon och drivmedel i upphandlingar. Exempelvis stöd med de marknadsanalyser och leverantörsdialoger som krävs för att kunna ställa rätt nivå av miljökrav samt uppföljning av kraven.
- Regelbundet följa upp och bevaka upphandlingar och erbjuda ett aktivt och rådgivande stöd gällande vilka miljökrav som är lämpliga att ställa i respektive upphandling utifrån de lokala förutsättningarna.
- Tillhandahålla uppdaterad vägledning för klimatsmart offentlig upphandling som påskyndar omställningen till förnybara drivmedel.
- Bjuda in till nätverk för storregional samverkan kopplat till offentlig upphandling för att underlätta och öka kostnadseffektiviteten i så väl de offentliga aktörernas som näringslivets omställning.
- Undersöka möjligheter till storregional samverkan i större upphandlingar samt underlätta genomförandet av sådana.

Arbetspaket 5: Påskynda utveckling av tank- och laddinfrastruktur

- Verka för utbyggnad av infrastruktur för olika typer av biodrivmedel och vätgas samt laddinfrastruktur i de aktuella länen. Exempelvis rådgivning för att söka ekonomiskt stöd för ny tank- och laddinfrastruktur, översiktliga beräkningar samt pådrivande insatser och kontakter för att etablera och bevara infrastruktur för tankning och produktion av förnybara drivmedel.

Genom projektet förväntas berörda målgrupper ha fått en ökad kunskap om lämplig kravställning på fordon, arbetsmaskiner och drivmedel vid offentlig upphandling. Antagna strategier, infrastruktur och andra investeringar som kommer till stånd genom projektets verksamhet kommer att finnas kvar långsiktigt och bidra till stor klimatnytta under flera år framöver.

Organisation

BioDriv Öst är projektägare och kommer att ansvara för övergripande projektsamordning och projektledning samt en stor del av projektets genomförande.

Stockholms stad, Miljöförvaltningen, kommer att utgöra en samverkanspart som bidrar med expertkompetens och operativt stöd i exempelvis möjliga gemensamma upphandlingar.

Energikontoret Östergötland kommer att samverka som länsprojektledare i Östergötland. Energikontoret Östergötland kommer att ansvara för samordning mellan länets offentliga aktörer och kontakt med projektdeltagare i länet.

Region Örebro län kommer att samverka som länsprojektledare i Örebro län. Region Örebro län kommer att ansvara för samordning mellan länets offentliga aktörer och kontakt med projektdeltagare i länet.

Övriga regioner och länsstyrelser i östra Mellansverige som vill medverka operativt i insatsen har möjlighet till detta om så önskas. Projektet kommer samverka nära med flera nationella aktörer samt projektsatsningar och nätverk i storregionen och i angränsande län.

Översiktlig budget och medfinansiering för deltagande i projektet

Projektet finansieras till 40 procent av Tillväxtverket genom den Europeiska regionala utvecklingsfonden. Övrig medfinansiering kommer från deltagande kommuner, regioner, länsstyrelser samt BioDriv Öst. Preliminär totalbudget för projektets genomförande, i östra Mellansverige inklusive Stockholms län, är cirka 20 miljoner kr.

Kommuner

Medlemmar i BioDriv Öst finansierar och stöttar verksamheten långsiktigt. De möjliggör därmed att organisationen kan finnas till, utveckla och medfinansiera nya projekt och bidra långsiktigt till transportsektorns omställning samt en hållbar regional utveckling. För de som inte är medlemmar i BioDriv Öst, men som önskar delta i projektet Fossilfritt 2030, tillkommer därför en administrativ avgift som behövs för att täcka de merkostnader som uppstår vid mer tillfälliga engagemang i projekt.

I tabellen nedan presenteras den årliga projektavgiften för år 2023-2025.

Kommuninvånare	Projektkostnad/år för medlem i BioDriv Öst			Projektkostnad/år övriga
	Medlemsavgift	Projektavgift	Summa medlem	Summa Icke-medlem
Under 60 000	34 000 kr	0 kr	34 000 kr	51 000 kr
Mellan 60 000 – 90 000	34 000 kr	16 000 kr	50 000 kr	75 000 kr
Över 90 000	34 000 kr	46 000 kr	80 000 kr	120 000 kr

Regioner

Regionernas beslut om samverkan i projektet ger tillgång till insatser i hela länet. Aktivitetsutbudet i respektive län kan dock komma att påverkas av regionens möjligheter till medfinansiering. För regionernas medverkan och medfinansiering av projektet i ett regionalt utvecklingsperspektiv tillämpas en annan och mer individuellt anpassad finansieringsmodell än den för kommuner.

Frågor? Kontakta:

Ulf Troeng, BioDriv Öst, 076-109 32 70
ulf.troeng@biodrivost.se